

Naturen är inte till salu!

Respektera lokalsamhällets rättigheter!
Stoppa finansvärdens uppköp av naturen!

www.amisdelerre.org

I samarbete med

Jordens
Vänner
Friends of the Earth
Sweden

EN "GRÖN EKONOMI" FÖRDJUPAR DEN EKOLOGISKA KRISEN

Vad står på spel vid Rio+20

Tjugo år efter Riokonferensen accelererar fortfarande skadorna på miljön, jämlikhetslyftorna har vidgats och de pågående kriserna underminerar demokratin. Det var i denna kontext som Förenta Nationernas (FNs) Konferens om Hållbar Utveckling, också känd som "Rio+20" ägde rum i juni 2012.

I förgrunden på denna konferens var den "gröna ekonomin", presenterad som en lösning för de ekologiska, ekonomiska och sociala kriserna. Definierad av Förenta Nationernas Miljöprogram (UNEP) som "en ekonomi vilken åstadkommer en ökning av mänskligt välbefinnande och social jämlikhet, och samtidigt väsentligen minskar miljörisker och resursknapphet". I verkligheten består den i att tillämpa marknadsinstrument och -mekanismer i avsikt att "hantera" naturen och mänskligt välbefinnande. Därför är syftet att förvandla den ekologiska krisen till en "grön" tillväxtpotential för företag, genom skapandet av ett internationellt juridiskt ramverk som gynnar multinationella företags och finansiella fonders uppköp av naturen.

Bankerna har framgångsrikt infiltrerat de internationella institutionerna. Skapandet, och det officiella erkännandet, av en finansiell gren av UNEP ger dem tillfälle att marknadsföra sina privata intressen som allmänna intressen. Centralt

i denna strategi var uppstarten vid Rio+20 av en "Naturkapitalsdeklaration". Vilket är finansiärernas vision, baserat på uppfattningen av miljö och liv som en enkel kapitalresurs, och deras stöd för mekanismer som driver på finansialisering av naturen. Med finansialisering menas att sätta ett pengavärde eller monetarisera naturen.

Ekonomi slukad av den finansiella sektorn

1970-talets ekonomiska kris orsakade grundläggande förändringar, bland annat den finansiella sektorns dominans över ekonomi och samhälle. Bankers, försäkringsbolags och finansiella institutioners inflytande växte och som en konsekvens därav även de finansiella marknadernas inflytande. Ställda inför minskade vinster från produkt- och tjänstesektorerna bemötte konservativa regeringar denna kris genom att införa liberaliseringsstrategier och ekonomisk avreglering. I dessa strategiers kärna var "**The Washington Consensus**", ledd av den Internationella Valutafonden (IMF) och Världsbanken i samarbete med USAs Finansdepartement. Nedskärningar i sociala budgetar, privatisering och liberalisering följde. Med andra ord, samma åtstramningsåtgärder som Grekland och resten av Europa just nu dras med.

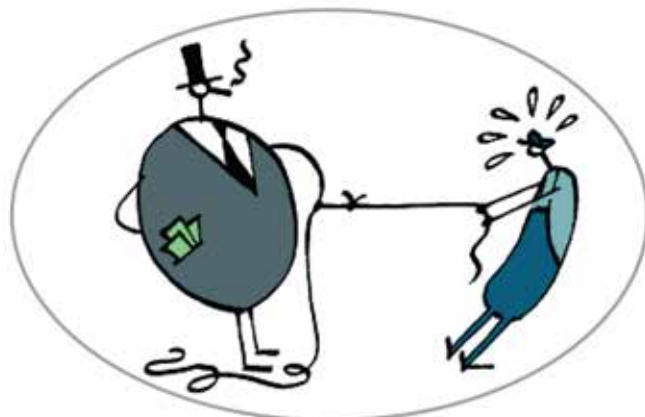
Krisen, marknadernas bästa chans

I denna ekonomi, dominerad av finansiella intressen, har finansmarknader och deras institu-

Finansialiseringen av ekonomin handlar huvudsakligen om:

den finansiella sektorns
utökade inflytande inom
världsekonomin

den finansiella sektorns
ökande vinstansamling

Naturens allmänningar eller gemensamt ägda naturresurser:

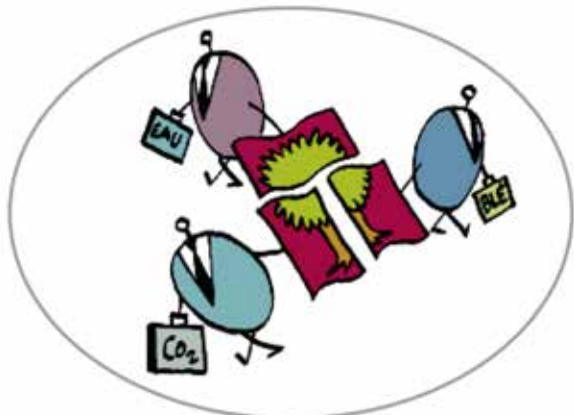
Med 'naturens allmänningar' eller engelskans 'natural commons' menas de gemensamt delade naturresurserna såsom luft och vatten som inte ägs av någon utan ska delas av alla i samhället. Naturens varor ses som råmaterial, som ska exploateras, medan de egentligen ägs gemensamt.

tioner tagit över kontrollen över produktionsfärerna för varor och tjänster. Via marknader för skulder, för valutor, för aktier, för råvaror (guld, silver, säd o.s.v.), har ekonomin blivit ett kasino där spekulering och risktagande leder till koncentration av vinster i händerna på ett fåtal och skulder för resten. Tillfredsställandet av grundläggande mänskliga behov – pensioner, boende, utbildning, mat, hälsa underkastas de finansiella fondernas vinstbehov.

Finansvärldens dominans över ekonomin leder till en rad kriser. Efter IT- och bostadsbubb-lorna söker marknader och banker efter nya investeringar och vinster. **Genom den ekologiska krisen har ett nytt mål uppenbarats: nämligen naturen**

Friends of the Earth och Jordens Vänner

För att se till att den ekologiska krisen inte blir en ursäkt för fortsatt tillväxt som utarmar jordens resurser och förstärker social ojämlikhet har Friends of the Earth Frankrike startat en kampanj för att varna för den "gröna ekonomin". Jordens Vänner i Sverige har valt att fortsätta detta arbete vilket är grunden till denna folder. Läs mer om Frankrikes arbete på www.amisdelaterre.org/economiverte och Jordens Vänner på www.jordensvanner.se

skapandet av nya finansiella produkter och nya finansiella marknader

UNEP Finansieringsalternativ

multinationell Lobbying

Återta FN från företagen!!

Jordens Vänner deltar i FNs konferenser som civila samhällsobservatörer. Som världens största demokratiska miljöorganisation, representerar vi miljontals människor som kampanjar för social och miljömässig rättvisa. Vid Rio+20 uttryckte Jordens Vänner och ett flertal andra organisationer sin oro över de multinationella företagens inflytande över FN i ett tillkännagivande.

"Vi ser allt fler FN-strategier som inte nödvändigtvis tjänar gemensamma intressen utan snarare stödjer vissa företags och affärssektors kommersiella intressen"

Det är absolut nödvändigt att bevara FNs oberoende som ett utrymme för politiskt samarbete vilket tillåter skapandet av gemensamma internationella strategier. FN får inte övertas och styras av multinationella företag!

Under COP (Köpenhamns konferens om klimatförändringar) 2009 marscherade Friends of the Earth Europe med en arg sjöjungfru för att protestera mot företagslobbying inom FN förhandlingar.

Naturen, de finansiella marknadernas senaste infall

Frestelsen att utöka marknadsekonomi till ekosystem och atmosfären har funnits i många årtionden. Följaktligen har många av de "tjänster" som gratis tillhandahålls av naturen, så som rening av vatten, inte tagits tillräckligt mycket hänsyn till, trots att förstörandet eller försämrandet av dem innebär en kostnad. Ett exempel är bins "gratis" pollinering av växter – skulle bina försvinna så skulle de behöva ersättas av arbetare.

2008 startade UNEP (FNs miljöprogram) en stor studie av de ekologiska systemens ekonomi för att försöka beräkna värdet av dessa "tjänster".

Denna studie kan verka meningsfull, men vilken författaren till denna studie är låter oss förstå vilken agenda som verkligen ligger bakom studien. Studien är samordnad av Pavan Sukhdev, en ekonom från Deutsche Bank. De finansiella aktörerna har ett viktigt inflytande över denna studie, mest märkbart via UNEP FI (Finans Initiativ), en parallell struktur inom FN som helt tydligt är mycket aktiv.

Risken för sammanblandning mellan värde och pris är betydande. Naturen har ett kolossalt värde och måste skyddas för sin egen sak, men att försöka prissätta den kommer nästan oundvikligen att leda till skapandet av nya marknader med tydligt definierade fallgropar.

'En jord till salu': finansvärlden inleder en attack mot nya marknader

Efter att ha spekulerat i matråvaror, grundmaterial och energi, och inför ett överfall på naturen har finansvärlden redan skapat nya marknader och tillhörande finansiella tillgångar. Mest välkända är koldioxidmarknaderna.

Koldioxidmarknad: förutbestämd att misslyckas

Inom ramverket för Kyotoprotokollet och under ledning av FN skapade EU en koldioxidmarknad 2005 där utsläppsrätter av växthusgaser blev säljbara. Inom detta system tilldelas företag maxgränser för sin rätt att förorena i form av "utsläppsrättscertifikat" vilka var och ett motsvarar ett ton kol. Eftersom dessa certifikat kan utväxlas mellan företag skapades ett handelssystem.

De offentliga bankerna, såsom världsbanken, den Europeiska Investitionsbanken eller, i Frankrike, Caisse des dépôts et consignations (CDC) bistod i upprättandet av denna koldioxidmarknad. Idag hanteras merparten av transaktionerna av banker och investerare, vilka spekulerar i utsläppsrätter och skapar alltmer komplexa, orättvisa och ineffektiva finansiella produkter. De orättvisa och ineffektiva kompensationsmekanismerna för rika länders utsläpp i fattiga länder leder till och med till skapandet av fiktiva utsläppsrätter!

En överdriven tilldelning av kvoter, en priskollaps för utsläppsrätter, massiva bedrägerier, vinster för dem som förorenar och deras bankirer – koldioxidmarknaden har lett till allehanda effekter utom en reduktion i utsläppen av växthusgaser. Under tiden blir klimatkrisen värre och konsekvenserna för befolkningen alltmer allvariga.

För mer information: FERN, Trading carbon, 2010

... men förespråkarna framhärdar

Koldioxidmarknaden må vara ett misslyckande, men som del av den "gröna ekonomin" föreslår de finansiella aktörerna idag att även skogar och jordbruk skall inkluderas genom initiativ som FNs "REDD" (Minskning av utsläpp från avskogning och skogsförstörelse). Irland har redan tillkännagivit inkluderandet av skogs-baserade utsläppsrätter i 2012 års budget för att "kapitalisera den framtida gröna ekonomins behov".

Efter stormarna som härjade skogarna i sydvästra Frankrike studerar en regional fransk myndighet "Conseil régional d'Aquitaine" ett utsläppsfondsprojekt för att uppmuntra skogsindustrin att intensifiera sin produktion eller övergå till snabbväxande träarter i syfte att skynda på skogens återväxt och på så sätt öka bindandet av kol.

Att integrera naturen i marknaderna innebär oacceptabla risker:

- Minskande ansvarstagande av lagar kan företagen fortsätta att utnyttja naturen länge de betalar en kompensationskostnad.
- Ökade sociala orättvisor: Att bygga på skapandet av nya marknader innebär en möjlighet att köpa rättigheter av de fattigaste och deras kollektiva resurser.
- Fragmenterar den komplexa ekologiska systemen.
- Fördjupar den ekologiska krisen: Om naturen får färre ökar deras marknadspriser och de tar inte tag i den frågan utan söker efter nya vinster.

Bildandet av koldioxidmarknaden i Europa... En begränsad mängd utsläpps rättigheter (motsvarande ett ton koldioxid) ges till industrierna. Den

totala mängden av dessa utsläpp måste minska för att besvara det akuta klimathotet.

➤ Koldioxid, en ny möjlighet för Monsanto

Jordbruket har inte undgått återverkningarna av marknaden för utsläppsrätter. Tvärtom är klimatet det senaste argumentet framfört av företaget Monsanto till stöd för att införa deras genmanipulerade grödor. Denna multinationella jätte har kommit att bli en ambassadör för musealt jordbruk och plogfritt jordbruk. Genom massivt användande av Roundup (glyphosat) och soja som blivit genetiskt modifierad för att vara tålig mot ogräsbekämpningsmedlet finns det inte längre något behov av att plöja mekaniskt för att avlägsna ogräs. När jorden inte plöjs binder den mer kol, vilket tillåter skapandet av dyrbara utsläppsrätter samtidigt som Monsanto gör enorma vinster på försäljningen av sina bekämpningsmedel och tillhörande genmanipulerat utsäde.

➤ Vattenmarknader, ett brott mot grundläggande rättigheter

I vissa länder har vattenmarknader skapats med syfte att, enligt ekonomer, möjliggöra en bättre fördelning av vatten. På samma sätt som för koldioxidmarknader kan de skapa tillräckligt många "vattenrätter" köpta av de som har för många. Grödan blir "effektiva" i sitt användande av vatten, även om deras användbarhet är låg, även om andra grödor behövs för människors behov.

De finansiella aktörerna har inte tvekat om att göra sig vinster från denna marknad, exempelvis genom skapandet av vattenmarknadssystem för vatten "Water for change". I Chile har systemet resulterat i en koncentration av vattenrätter hos ett fåtal företag och mer begränsad tillgång till vatten för småskaliga jordbrukare. Den fattigaste ursprungsbefolkningen i Chile får vattenmarknad får även stark kritik för att av bristande reglering från regeringens åtföljande spekulation. I Bolivia var det att införa den chilenska modellen som ledde till utlösandet av "vattenkriget" år 2000, vilket resulterade i enorma massrörelserna.

Marknaden innebär att ta

v företag: Istället för att respektera naturen och förstöra miljön så betalar man skatt för att få ut naturgas och olja;

integrera naturen i marknaden genom att ge äganderättigheter och att rika har rätt till naturen, vilket exkluderar de fattiga från sina egna områden;

Marknaden som ekosystemen bygger på;

Marknaden: Då arter och ekosystem blir utrotade vilket även ökar risken att man får mer uppmuntran till att maxime-

Demonstration där Friends of the Earth Indonesien kämpar för att försvara sina rättigheter till skogen, 2007.

Aktivister som demonstrerar mot koldioxidkompensation i Köpenhamn 2009.

En demonstration för att försvara ursprungsfolks rättigheter mot REDD mekanismer i Cancún 2010.

...vilket utlovar möjligheter för finansiella aktörer ... Banker och investorer fungerar som mellanhänder och skapar komplexa finansiella produkter.

... men visar sig vara ett misslyckande för klimatet! Resultatet: att priset för koldioxid rasar, energipriset ökar och klimatkrisen försvåras.

Stött mot > Frivillig kolkompensation: ett kompletterande initiativ eller förhandlingssabotage?

er skapats i göra en bät- na sätt som om inte har öpa sådana r som är atten gynnas oegränsad, r att möta

Inkluderandet av skogar och biologisk mångfald i koldioxidmarknader införs lite i taget genom frivilliga kompensationsprojekt. Flera frivilligorganisationer och företag försvarar dessa initiativ, och hävdar att de är komplement till minskandet av växthusgasutsläpp. Detta argument är naivt och skadligt – oberoende av om kompensationen är obligatorisk eller frivillig baseras den på samma trasiga logik och döljer nedsmutsning eller förstörelse på en plats genom att låtsas att det skedde en minskning av växthusgasutsläpp någon annan stans.

Framför allt försäkras sig företagen om att en lag som tvingar dem minska sina utsläpp verkar onödigt genom att de ger intrycket av att redan minska sina utsläpp av växthusgaser.

> Ja, stöd Jordens Vänner!

För att bibehålla vårt oberoende och kunna göra vår röst hörd behöver vi din hjälp!

Stöd oss genom att bli medlem i föreningen, genom att ge ett bidrag och genom att sprida vårt arbete. Tillsammans kan vi bilda opinion mot kommersialiseringen av naturen och stödja lokalprojekt som motverkar denna utveckling.

För att bidra till arbetet mot finansiellt utnyttjande av naturen skänker jag:

- 250 kronor för att bidra till spridandet av material
- 500 kronor för att bidra till vårt påverkansarbete riktat mot beslutsfattare
- 750 kronor för att stödja vårt utredningsarbete

Ja, jag vill veta mer om Jordens Vänner och fyller i mina uppgifter nedan, skicka sedan talongen till: Jordens Vänner, Svarspost, Kundnummer 410 025 00 402 30 Göteborg.

Mina uppgifter:

Namn:

Adress:

Postadress:

Land:

Mejladress:

**Jordens
Vänner**
Friends of the Earth
Sweden

www.jordensvanner.se

Finansvärldens växande infiltration av marknader för naturresurser

Finansiella aktörer

Den finansiella sektorns övertagande av naturen tar sig även formen av ökande inträng på marknader för naturresurser. Återigen, de finansiella aktörernas drivkraft är vinst och skapandet av finansiellt värde, vilket inte korrelerar med människors verkliga behov.

De privata bankerna har därigenom blivit centrala för jordbruks-, energi- och metallmarknaderna. De agerar som mellanhänder genom att ge ut aktier/obligationer för företag som producerar och dessutom skapar de många finansiella produkter, i synnerhet härledda produkter, "derivat", för vilka priset förändras i enlighet med förändringar i värdet av andra tillgångar, såsom vete, kakao eller olja. Så är fallet för "ETC" (Exchange Traded Commodities) fonder indexerade på priset av råvaror.

Vid sidan av de traditionella bankerna finns det en växande roll för de aktörer som betecknas "skuggbanker" - hedgefonder, privata kapitalfonder, etc. Dessa aktörer undgår ofta bankregleringar genom att vara baserade i skatteparadis och tar större risker.

Resultatet är en ökning av spekulativen inom dessa marknader. Detta vet man är en av de grundläggande orsakerna till instabilitet på matvaror, vars konsekvenser är fruktansvärda för småskaliga jordbrukare och världens fattigaste befolkningar. Oljemarknaden är också dominerad av de största bankerna. Att skapa ökad instabilitet verkar till deras fördel av två skäl – de kan följaktligen spekulera på prisutvecklingen och de gör sig dessutom vinster på att sälja försäkringsprodukter till företag som är svårt beroende av energi, som exempelvis flygbolagen.

AXA och BNP Paribas, franska ledare inom spekulaton på naturresurser

AXA uppmuntrar klienter att träda in på dessa marknader: "att äga aktier i råvaror är ett effektivt sätt att sprida dina investeringar"; "ETCs [...] låter dig göra vinst på råvarumarknadens dynamik".

BNP Paribas är en stor aktör inom de globala jordbruks- och energimarknaderna och erbjuder många fonder och instrument kopplade till råvaror. Banken skryter till och med om det faktum att de vann flera pris 2011 kopplade till deras aktiviteter och innovation på dessa marknader.

För mer information: Friends of the Earth Europe, Farming Money, 2012 (<http://www.foeeurope.org/farming-money-Jan2012>)

> 300

MILJONER
DOLLAR

Fick BP betala i böter 2007 för att de manipulerat den finansiella marknaden för naturgas i USA.

> 20-25
DOLLAR

Mer per fat blir kostnaden på grund av spekulaton av oljepriset, enligt en studie gjord av den amerikanska senaten.

Multinationella företag

Precis som banker ser multinationella företag den "gröna ekonomin" som ett sätt att fortsätta som om inget hade hänt och samtidigt låtsas handla ansvarfullt. **Långt ifrån att motsätta sig den finansiella sektorns övertagande av naturen fördrar multinationella företag att ta vara på de nya möjligheter som erbjuds av denna "gröna finansvärld"**.

De så kallat produktiva företagen, så som de största agroindustriella aktörerna eller olje- och gruvjättarna, har även en växande andel rent finansiella aktiviteter. De spekulerar även i marknader för naturresurser inom vilka de investerar och skördar en växande del av sin vinst. **De är dessutom ansvariga för en stor andel av markspekulatonen och åtföljande markövertag, så kallad land grabbing.**

Värdet på aktier för multinationella olje- och gruvföretag är starkt beroende av deras reserver, sett som ett mått på deras framtida vinster. Detta uppmuntrar utvinnande företag att skaffa nya utvinnanderätter av rent spekulativa skäl: även om de ännu inte avser exploatera dessa resurser så ökar det deras marknadsvärde. **Denna finansiella logik resulterar i en ökning av antalet olje-, gas- och gruvprojekt världen över och förskjuter därigenom ytterligare gränserna för vad som är godtagbart.** Det sker exempelvis ett mångfaldigande av icke konventionella fossilbränsleprojekt såsom skiffergas och -olja, tjärsand och djuphavsborrning, vilka ökar sociala och miljömässiga skadeverkningar. Konflikter, brott mot mänskliga rättigheter och markövertag kopplat till gruvprojekt fortsätter också att öka.

För mer information: The Corner House, Energy Security – For Whom? For What?, 2012 (<http://www.thecornerhouse.org.uk/resource/energy-security-whom-what>)

Samhällen utesluts från beslutsfattande

Vardessättandet av naturen är även extremt oroadt för samhällen. **Det leder till uteslutandet av samhällen från beslutsprocessen för gemensamt ägda naturresurser inom deras geografiska område.** Skapandet av kompensationsprojekt för biologisk mångfald eller koldioxidutsläpp genomförs alltför ofta, precis som med gruv- och oljeprojekt utan att lokala samhällen tillfrågas, trots att de är de mest direkt påverkade.

Vad mer är, att sätta ett pris på naturen väcker även frågan om vem som kan betala med vad som de facto blir ett uteslutande av de fattigaste människorna. Att sälja kolet som en skog kan binda eller "jämstärna" som tillhandahålls av ett ekosystem leder till skapandet av nya egendomsrättigheter och bringar ofta till stånd utvisning och marginalisering av samhällen som befinner sig inom de påverkade områdena. Företagen och bankerna inblandade i sådana projekt föreslår ibland en minimal ekonomisk kompensation för befolkningar som placeras som en påstådd kompensation för att de berövas sin försörjning, sina traditionella levnadsmönster, till och med sin kultur och identitet!

Trycket på dessa befolkningsgrupper är ofta ännu större genom att reserver för vatten, kolbindning och biologisk mångfald ofta finns koncentrerade inom samma område och det finns ofta inget erkännande av de påverkade samhällenas kollektiva rättigheter till dessa områden.

Tituto Kimaleni, Hövding för Basigu, en etnisk grupp i Uganda kommenterar ett REDD-projekt i Uganda

“Finns det en lag i Europa där det står att den som bygger en fabrik har rätten att avhyssa människor till andra ändan av världen?”

De finansiella marknaderna, kriser och minskande statlig makt

Det finansiella övertagandet av naturen är ett hot mot demokrati och statens styrande kapacitet. Dessa övertagande är en stark mekanism som favoriserar avreglering och åtsidosättande av miljö och social lagstiftning. Sedan 2008 har vi sett en finansiell kris och en Euro kris. I och med detta har vi sett hur svårt det är, när makten har getts till den finansiella marknaden, att kontrollera dess konsekvenser. Då regeringar blir besatta av marknadsvärden förlorar de sin kapacitet att införa nödvändiga styrdokument för att skydda mer generella intressen. Försök till att reglera marknaden eller finansiella aktörer stoppas av finansmarknadens lobbyister.

> 2-3

MILJARDER

DOLLAR

Per år i vinst för BP Oil genom sina spekulerande aktiviteter (mellan 2005 och 2012), vilket motsvarar 20 % av den totala vinsten

General Motors i Brasilien: den mänskliga kostnaden för "gröna 4x4s"

Skogarna ovanför Guaraquecaba-bukten är lämningarna efter ett mycket större område som en gång sträckte sig över större delen av den brasilianska atlantkusten Mata Atlantica. Dessa skogar är hemland för Guarani-indianerna men har även kommit att bli hem för många småskaliga bönder i jakten på odlingsbar mark.

Dessa samhällen levde fredligt sida vid sida tills den "gröna polisen" kom. Antonio, en jordbrukare från Paranaguá, dömdes till 11 dagar i fängelse. Han fängslades på grund av att han fällde ett träd för att reparera sitt hus. Han var omedveten om att skogen lämnats över till några amerikanska företag som står för några av de värsta utsläppen i världen: General Motors, Chevron och American Electric Power. Om dessa företag börjat köpa upp skog så är det för att köpa det kol som är bundet i skogarna och därigenom få tillgång till utsläppsrätter. Antagandet de utgår ifrån är att utan deras ingripande skulle dessa skogar fällts och därför ser de det som att de har agerat för att kompensera för sina utsläpp på andra platser.

Merparten av invånarna har drivits bort från dessa marker av naturskyddsorganisationen SPVS, vilka sköter de nya reserverna för dessa multinationella företag. De som stannat kvar är formellt förbjudna att fiska och jaga nära skogen och naturligtvis fälla träd för att förhindra att "kolförvaringen" och det ekonomiska värdet den representerar skadas. Detta bortser från det faktum att dessa unika skogar och deras biologiska mångfald har bevarats tills nu tack vare kunnskapen som finns inom Guarani-samhällena och deras livsstil som är kompatibel med naturen. Samtidigt kan General Motors försätta producera fyrhjulsdrivna bilar kompenserade av deras utsläppsrätter!

För mer information: Report by Mark Shapiro, Brasilien: The Money Tree, 2009

Väggmålning av samhällen som påverkas av gruvdrift i Argentina.

Samhällsbaserad skötsel av 'naturens allmänningar'

Värdesättandet av naturen kräver inledningsvis skapan- det av ett marknadssystem, exempelvis att man sätter ett pris där det tidigare inget fanns och att skapar exklusiva äganderättigheter. Det finns dock alternativ för att skydda och återkräva de gemensamägda allmänningarna genom att utestänga marknaden och finansiella marknader från skötsel eller styrning.

Elinor Öström som fick "Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne" 2009 har påvisat svagheter i teorin om **"Allmänningens dilemma"** och tvärtom visat hur delad skötsel av naturliga allmänningar genom samhällen kan möjliggöra deras bevarande. Det är på grund av detta som de rikaste reserverna av biologisk mångfald och de bäst bevarade ekosystemen i världen är inom ursprungsbefolkningarnas territorier.

Deras livsstil respekterar naturens balans. Över hela världen beskrivs den universella rätten till vatten- och avloppshantering att "skötsel och styrning av vatten måste vara offentlig, kooperativ, bygga på deltagande och inte vara vinstdrivande". I Frankrike, där 60 % av lokala fullmäktigen har delegerat vattendistribution och -rening till privata företag arbetar många människor för en återgång till direkt offentligt styre via lokala myndigheter som kontrolleras av lokala medborgare.

Erkänn ursprungsbefolkningars rättigheter för att skydda deras skogar

I Brasilien har erkännandet av ursprungsbefolkningens rättigheter gjort framsteg, även om det i stort förblir otillräckligt, varigenom det gör möjligt för dessa samhällen att erbjuda en utstakning av sin mark och rätten att bestämma hur den skall användas. Som en följd av detta fick Kayapofolket 1997 erkännande av sin rätt till ett enormt skogsområde på flera tusen hektar kring floden Kingu i staten Para. Några år senare, efter påtryckningar från boskapsuppfödare och sojao odlare har den omgivande skogen reducerats till nästintill ingenting, men det avskogade området slutar precis på gränsen till Kayapos marker. För att skydda sin skog har de inte begärt ekonomisk ersättning utan enbart erkännande av sina rättigheter

lokal till global nivå måste varje individs "ekologiska utrymme" respekteras. Detta utrymme bestäms av:

- En minimitröskel för resurser som varje person skall ha för att kunna tillgodose sina grundläggande behov: tillgång till ren luft, vatten, mat, energi, boende, men även till hälsa, utbildning, information och kultur.
 - Ett maxtak, ovanpå vilket en person antingen tar från någon annans ekologiska utrymme eller det utrymme som tillhör kommande generationer
- Det är mellan dessa två nivåer som ett hållbart samhälle kan skapas, genom kreativitet och anpassning till lokala förutsättningar. Helt enkelt så att alla kan tillgodose sina grundläggande behov. Det är nödvändigt att minska konsumtionen i nordliga länder och att minska ojämligheter mellan de rikaste och de fattigaste.

Decentraliserad produktion av ren energi, under medborgarstyre

Energie Partagée, ett franskt initiativ startat 2009 av aktörer inom sektorerna för förnybar energi och etiska finanser i Frankrike utmanar till demokratisk energiproduktion. Rörelsen "vill att medborgare skall återta kontrollen över energigiffrågor och föra ut utvecklingen av förnybar energi från den finansiella logiken, eftersom det är en källa för oundviklig konflikt". Tack vare en medborgarnas sparfond kan Energie Partagée finansiera medborgarprojekt för att utveckla energieffektivisering och förnybar energi. Projektet väljs ut enligt ett flertal kriterier: att de är lokalt baserade, har demokratisk styrning, respekt för miljön och såklart ingen finansiell spekulation. Boende i Frankrike kan bidra till en absolut nödvändig energiomställning genom att bli engagerade delägare!

För mer information: www.energie-partagee.com

Rekommendationer

För offentliga myndigheter, från lokal till internationell nivå:

> Angående finansiella marknader

- Överge handel med koldioxid och alla kompensationsmekanismer, förbjud utnyttjandet av natur och liv.
- Förbjud finansiella produkter som baseras på utnyttjande av allmän natur.

> Angående företag

- Anamma ett bindande regelverk som uppehåller ansvarstagande för företag, vilket också ska gälla deras dotterbolag utomlands.
- Kräv transparens för lobbyister på alla nivåer av beslutsfattande för att se till att inga industriers påverkansgrupper har möjligheten att på ett orättvist sätt påverka styrdokument
- Kräv 'land för land' rapportering över finansiell aktivitet så att multinationella företag och banker inte utnyttjar legala kryphål och skatteparadis.

> Angående befolkningsdeltagande

- Respektera samhällens rättigheter och deras centrala roll i beslutsfattande som påverkar den allmänna naturen på deras områden.
- Fördra demokratisk, kollektiv och delad kontroll av övergripande beslutsfattande i samhället (energi modeller, bevarande av allmän natur, stora projekt inom infrastruktur etc)

För befolkningen

- Vägra tillåta marknaden att sätta ett värde på naturen genom att delta i alternativ för att försvara och återta den allmänna naturen.
- Påverka lokala, nationella och internationella beslutstagare angående dessa frågor.
- Undersök hur dina besparingar används och vilken social- och miljöpåverkan de har. Prata med din bank och se till att få en fullständig genomgång av dina investeringar och uppbyggnaden av investeringsfonderna.
- Placera inte dina besparingar i en fond för en finansiell produkt som är involverad i exploaterandet av allmän natur. För att få hjälp med detta se Friends of the Earth Frankrikes websida www.financeresponsible.org och guiden Environment: How to choose my savings?.
- Sverige har vi ett pensionssystem där våra pengar investeras till olika ändamål, även här är det viktigt att kolla upp och se vart dina pensionspengar placeras.

Jordens Vänner är en partipolitiskt och religiöst obunden icke vinstdrivande organisation som arbetar för miljö och solidaritet. Organisationen verkar för en rättvis fördelning av jordens resurser, för fred samt ett ekologiskt hållbart och mänskligt samhälle grundat i hänsyn, medkänsla och respekt. Vi värnar om demokrati, folkrörelsesamarbete, jämlikhet mellan könen och kulturell mångfald. Jordens Vänner för en samhällskritisk debatt och är miljörörelsens radikala röst.

Jordens Vänner är den svenska delen av Friends of the Earth International som finns i över 70 länder världen över. I Sverige har vi uppemot 2700 medlemmar. För mer information om Jordens Vänner, besök vår hemsida www.jordensvanner.se. Där kan du bli medlem och på andra sätt stödja vårt arbete.

Denna rapport har producerats med ekonomiskt stöd från Europeiska unionen. För innehållet är Jordens Vänner ensamt ansvariga, och innehållet kan under inga omständigheter betraktas som en återspeglning av Europeiska unionens åsikter.